

Povídky malostranské – literární interpretace

Richard Blažek 2.A

Jan Neruda

Jan Neruda byl český spisovatel, novinář a dramatik, narozený roku 1834 a zemřelý roku 1891. Patřil mezi první fejetonisty v české literatuře. Psal také povídky a básně. Řadí se mezi významné představitele českého realismu a generace májovců.

Charakteristika díla

Povídky malostranské spadají jako literární druh do kategorie prózy a střední epiky, jedná se o povídky. Tématem povídek je kritika nešvarů měšťanstva v 19. století.

Vrstva tematická

Fabule

Týden v tichém domě

Rodina domácích má velké dluhy. Jejich dceři Matyldě přebere kamarádka Marie přítele, důstojníka Kořínka, a tak Matylda začne chodit s Václavem Bavorem, jehož matka vyhrála v loterii. Doktor Loukota, starý mládenec, miluje Josefinku a posílá jí básně, které původně napsal Václav. Když zjistí, že je zadaná, vezme si Klárku, u jejíž rodičů bydlí v podnájmu a která je do něj zamilovaná.

Pan Ryšánek a pan Schlegl

Pánové Ryšánek a Schlegl v hostinci vždy sedí u jednoho stolu, ale nemluví spolu, neboť kdysi milovali tutéž ženu. Když pan Ryšánek přichází po nemoci opět do hostince, pan Schlegl mu půjčí tabák a usmíří se.

Přivedla žebráka na mizinu

Žebráka Vojtíška všichni znají a dávají mu almužnu. Když mu ošklivá žebračka nabídne sňatek a je odmítnuta, rozšíří všude pomluvy, že pan Vojtíšek je ve skutečnosti bohatý. Nikdo mu pak almužnu nedává a on umře.

O měkkém srdci paní Rusky

Paní Ruska pomlouvala na pohřbech nebožtíky, protože jí byl vstup na pohřby zakázán. Přestěhovala se tedy k Újezdské bráně, aby pohřební průvody procházely kolem ní.

Večerní šplechty

Čtyři studenti se schází na střeše domu a povídají si. Jeden vypráví, jak miloval jednu dívku a ta pak porodila dítě jinému. Nakonec studenti zjistí, že je poslouchají dívky.

Doktor Kazisvět

Doktor Heribert nikoho neléčil a neměl lidi rád. Jednou však na pohřbu upozoroval, že údajný nebožtík žije a vzkřísil jej. Pozůstalí, kteří měli dědit, mu dali přezdívkou doktor Kazisvět.

Hastrman

Pan Rybář, přezdívaný Hastrman pro svůj zelený frak, vlastní kameny a věří, že jde o drahokamy. Jednou je odnese k profesorovi přírodopisu, a ten mu sdělí, že kameny nemají velkou cenu. Pan Rybář se rozhodne jich zbavit, ale zeť jej přesvědčí, že ty kameny mají cenu alespoň pro něj a je škoda je vyhodit.

Jak si pan Vorel nakouřil pěnovku

Pan Vorel si otevře obchod, ale nikdo tam nechodí, protože lidé na Malé Straně nevěří novým věcem, a tak pan Vorel jen sedí a kouří ve svém obchodě. Jednou u něj nakoupí slečna Poldýnka, ale potom všude říká, jak je obchod cítit kouřem. Pan Vorel zkrachuje a oběsí se, zůstane po něm krásně nakouřená pěnovka.

U Tří lilií

Vypravěče upoutá v hostinci dívka a on upoutá ji. Dívka odběhne na nějaký čas domů, neboť jí zemřela matka, ale poté se vrátí a začne se s vypravěčem objímat a líbat.

Svatováclavská mše

Malý chlapec věřil, že o půlnoci probíhá v kapli mše, na níž se vyskytuje i svatý Václav, a proto se rozhodne v kapli přenocovat. Nakonec usne a probudí se ráno na mši a po mši přiběhne za svou matkou.

Jak to přišlo, že dne 20. srpna roku 1849, o půl jedné s poledne, Rakousko nebylo rozbořeno

Čtyři chlapci se rozhodnou, že rozboří Rakousko a vyvolají revoluci. Koupí si bambitku, ale hokynář Poborák, který jim měl dodat střelný prach se opije a později zapírá, že by mu kdy zaplatili, což jejich plán zmaří.

Psáno o letošních Dušičkách

O starou pannu, slečnu Máry, se dříve ucházeli dva mladíci. Byli však přáteli a žádný nechtěl druhému přebrat dívku, a tak se stáhli a brzy oba zemřeli. Máry navštěvovala jejich hroby a chtěla být pohřbená v hrobě mezi nimi.

Figurky

Student práv se přestěhuje na Malou Stranu, aby měl klid na učení. Zaplétá se však do tamního života, zamiluje se do jedné dívky a nakonec je vyzván na soubor, který vyhraje. Usoudí, že na Starém Městě bylo klidněji a stěhuje se zpět.

Syžet

Děj se vypráví prostřednictvím popisu s prvky líčení, což ostatně je pro Nerudův styl typické. Naopak za prvek pro epická prozaická díla netypický bych označil relativně malý význam dialogu.

Prostředí

Děj se odehrává na Malé Straně v 19. století.

Vrstva kompoziční

Dílo užívá chronologickou kompozici. Retrospektivní prvky obsahovala například povídky Psáno o letošních dušičkách (příběh o dvou neúspěšných nápadnících), nebo Pan Ryšánek a pan Schlegl (popis toho, jak milovali tutéž dívku). Povídka je útvar příliš krátký, než aby byl důvod jej dále členit.

Vrstva jazyková

Dílo bylo psáno češtinou obsahující mnoho archaismů a nespisovných slov (kruchta, cirk, druhdy, všechněm), přirovnání (Tys jako horská krajina, Svoboda je jako ty šťavnaté potraviny).

Můj názor

Ač již nepovažuji Povídky malostranské za tak nezáživné a únavné dílo jako, když jsem je čítal kdysi, stále je považuji za text, jemuž by prospělo snížení počtu slov a vynechání mnoha přebytečných informací. Vytrvalý čtenář však v povídkách může najít zajímavé příhody postav natolik kuriózních, že je až k nevíře, že byl Jan Neruda inspirován skutečným obyvatelstvem Malé Strany. Zdá se, že to bylo v 19. století zvláštní místo k životu.

Použitá literatura

Kniha: Povídky malostranské

Autor: Jan Neruda

Rok sepsání: 1877

Nakladatelství: Fragment

Vydání z roku: 2010